

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Legii privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public este elaborat de Ministerul Justiției, urmare a propunerilor prezentate de către diverse instituții publice și organizații ale societății civile.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării acțiunilor din: A. Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022 ¹ : a) 1.4.1. Dezvoltarea și implementarea mecanismului funcțional pentru reutilizarea socială a bunurilor confiscate; B. Hotărârea Guvernului nr. 34/2020 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al bunurilor infracționale indisponibilizate format de Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate”. a) 3. Obiectivele de bază stabilite pentru SIA RBII sunt: [...] 6) ținerea evidenței și prelucrarea informației referitoare la bunurile infracționale indisponibilizate pe care le administrează, precum și referitoare la bunurile în privința cărora a fost dispus sechestrul, confiscarea specială sau confiscarea extinsă. b) 2. Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate (în continuare – Registru) constituie sursa informațională care cuprinde informații și documente cu privire la indisponibilizarea bunurilor infracționale, evaluarea, administrarea, valorificarea, confiscarea și încasarea efectivă a contravalorii acestora în folosul beneficiarului. c) 4. Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate” (în continuare – SIA RBII) asigură ținerea evidenței bunurilor infracționale indisponibilizate, confiscate și recuperate.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Corupția și criminalitatea organizată reprezintă o amenințare semnificativă la adresa dezvoltării economice, exercitării drepturilor fundamentale și securității Republicii Moldova. Pe lângă măsurile deja aplicate de îmbunătățire a detectării și combaterii acestor fenomene, în acord cu recomandările europene și bunele practici internaționale, Republica Moldova își

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135063&lang=ro

propune să pună vizibil în valoare și să redea societății activele confiscate din infracțiuni. Astfel, legislația națională nu prevede un mecanism clar prin care să se reglementeze modalitatea de reutilizare socială a bunurilor și a sumelor de bani confiscate provenite din săârșirea de activități infracționale.

Din recitalul (38) al **Directivei (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor**, se desprinde că:

„(38) Reutilizarea în scopuri sociale a bunurilor confiscate transmite societății un mesaj concret în general cu privire la importanța unor valori precum justiția și legalitatea, reafirmă prevalența statului de drept în comunitățile afectate mai direct de criminalitatea organizată și consolidează reziliența acestor comunități față de infiltrarea criminalității în structura socială și economică, așa cum s-a observat în respectivele state membre care au adoptat deja astfel de măsuri de reutilizare în scopuri sociale. Prin urmare, statele membre sunt încurajate să ia măsurile necesare pentru a permite ca bunurile confiscate să fie utilizate în interes public sau în scopuri sociale, astfel încât să fie posibil ca bunurile confiscate să fie păstrate ca bunuri ale statului în scopul justiției, al asigurării respectării legii, al asigurării serviciilor publice, în scop social ori în scop economic sau să fie transferate autorităților din municipalitatea sau regiunea în care acestea sunt situate, pentru ca aceste autorități să le poată utiliza în astfel de scopuri, inclusiv atribuirea lor unor organizații care desfășoară activități de interes social. Utilizarea bunurilor confiscate în astfel de scopuri nu aduce atingere autonomiei bugetare a statelor membre.”

La nivelul anului 2020, în 19 state membre ale Uniunii Europene (Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Spania) exista legislație specifică privind folosirea bunurilor confiscate în interes public sau în scopuri sociale². În privința statelor candidate la Uniunea Europeană, Albania și Serbia au adoptat legislație specifică. În Albania, bunurile imobile confiscate în proceduri penale au fost utilizate de către întreprinderi de economie socială, cu finanțare de la Uniunea Europeană³.

Cele mai recente ghiduri promovate de Consiliul Europei⁴, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa⁵ și Banca Mondială⁶, integrează recomandările și bunele practici de reutilizare socială, în care se urmărește:

² European Commission, Report from the Commission to the European Parliament and the Council Asset recovery and confiscation: Ensuring that crime does not pay, COM(2020) 217 final, Brussels, 2 iunie 2020, p. 12-13: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0217>

³ Exemplul Albaniei și alte bune practici se regăsesc în Raportul de analiză privind oportunitatea reutilizării sociale a activelor confiscate în procesul penal în Republica Moldova: <https://soros.md/wp-content/uploads/2024/02/Concept-reutilizare-sociala-Radu-Nicolae.pdf>

⁴ Vettori, Barbara and Quirynen, Walter. 2023. Guidelines for the management of seized assets, Council of Europe, p. 47-53: <https://rm.coe.int/prems-015223-gbr-2204-guidelines-for-the-management-of-seized-assets-w/1680ad3f1a>

⁵ Dornbierer, Andrew. 2024. ‘Good practices in asset recovery legislation in selected OSCE participating States.’ Working Paper 51, Basel Institute on Governance and Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), p. 52-53: baselgovernance.org/publications/wp-51 .

⁶ Bostwick, Lisa; Bartlett, Nigel; Cronje, Hermione and Abernathy III, T.J. 2023. Managing Seized and Confiscated Assets: A Guide for Practitioners, StAR, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, p. 123-125: <https://star.worldbank.org/publications/managing-seized-and-confiscated-assets-guide-practitioners>

- Transparența tuturor bunurilor confiscate în proceduri penale;
- Prevenirea răscumpărării activelor de către persoanele de la care au fost confiscate;
- Reutilizarea socială a imobilelor este prima opțiune, înaintea vânzării;
- Crearea unui fond de active confiscate în care să se regăsească fie toate, fie o parte din sumele de bani confiscate sau obținute din vânzarea bunurilor confiscate pentru ca acestea să fie redirecționate către sectoarele publice critice;
- Redistribuirea unei părți din activele confiscate autorităților de aplicare a legii pentru a stimula capacitatea de răspuns împotriva criminalității;
- Mecanisme competitive și transparente de selecție a beneficiarilor reutilizării activelor confiscate;
- Informarea și împuternicirea (ex. furnizarea de suport financiar extern) potențialilor beneficiari din sectorul public și non-profit pentru a accesa schemele de reutilizare a bunurilor confiscate în proceduri penale;
- Monitorizarea și evaluarea implementării mecanismelor de reutilizarea a activelor.

Prin urmare, scopul proiectului urmărește stabilirea mecanismului de utilizare a bunurilor confiscate în scopuri sociale și interes public, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE și implementarea bunelor practici de reutilizare socială. Acest proiect reprezintă oportunitatea de a arata cetățenilor cum activele dobândite prin infracțiune se reîntorc în beneficiul victimelor și societății, de a crește încrederea că infractorii chiar plătesc, iar criminalitatea nu este profitabilă.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege urmărește crearea cadrului legal necesar pentru utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor și sumelor de bani confiscate provenite din activități infracționale, asigurându-se alinierea legislației naționale la prevederile art. 18 (5) și art. 19 din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor.

Articolul 1. Scopul legii

Articolul 1 fundamentează proiectul de lege și creează un cadru legal coerent, urmărind ca scop principal valorificarea bunurilor și sumelor de bani confiscate din activități infracționale prin redirecționarea acestora către beneficiul direct al societății. Această abordare transformă consecințele negative ale criminalității în resurse pozitive, consolidând încrederea publică în justiție și demonstrând că infracțiunea nu este profitabilă. Deci, această prevedere întărește mesajul că statul este hotărât să lupte împotriva criminalității organizate și a corupției.

Formularea „scopuri sociale sau în interes public” permite o flexibilitate considerabilă în alocarea bunurilor și sumelor confiscate. Această abordare permite adaptarea la nevoile fluctuante ale societății și la prioritățile

guvernamentale. Spre exemplu, într-o perioadă, ar putea fi necesar un accent mai mare pe serviciile de sănătate, în timp ce în alta, pe educație sau pe programe de mediu. Această flexibilitate este crucială pentru a asigura impactul maxim al bunurilor recuperate.

Așadar, art. 1 nu este doar o declarație de intenție, ci o dispoziție esențială care motivează întreaga structură a legii, asigurând că bunurile confiscate vor fi utilizate în cel mai eficient și benefic mod pentru societate, în concordanță cu principiile justiției, transparenței și angajamentelor internaționale.

Articolul 2. Destinația socială și publică a bunurilor confiscate

Articolul 2 este o dispoziție legală fundamentală, deoarece definește și delimitează cele două destinații principale ale bunurilor și sumelor de bani confiscate: utilizarea socială și utilizarea în interes public. Prin această distincție clară, legea asigură o alocare direcționată și eficientă a resurselor recuperate din activități infracționale.

Utilizarea socială (alin. 1) vizează redistribuirea directă a bunurilor și fondurilor către inițiative care aduc beneficii concrete și imediate cetățenilor și comunităților. Subliniază conceptul de justiție restaurativă, prin care prejudiciul cauzat de infracțiuni este compensat prin sprijinirea segmentelor vulnerabile ale societății. Categoriile de acțiuni și beneficiari sunt enumerate explicit, incluzând, dar fără a se limita la, servicii sociale, educaționale, medicale, culturale și comunitare. Un accent deosebit este pus pe grupurile marginalizate și persoanele vulnerabile, evidențiind rolul social activ al bunurilor confiscate. Prin posibilitatea ca aceste resurse să fie direcționate către persoane fizice și juridice de drept privat cu scop nelucrative (asociații, fundații, culte religioase, ONG-uri), se recunoaște și se valorifică rolul vital al societății civile în implementarea proiectelor cu impact social real.

Utilizarea în interes public (alin. 2) se concentrează pe consolidarea capacităților statului și pe investiția în domenii esențiale pentru bunăstarea generală a societății. Prin atribuirea bunurilor și fondurilor către autorități și instituții publice, legea vizează îmbunătățirea funcționalității statului, modernizarea infrastructurii și finanțarea programelor strategice. Un aspect crucial este direcționarea resurselor către sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională, precum și către prevenirea și combaterea criminalității organizate și a corupției. Aceasta subliniază caracterul strategic al reutilizării bunurilor confiscate în vederea creșterii eficienței luptei împotriva criminalității, închizând astfel un ciclu virtuos: resurse obținute ilicit sunt folosite pentru a combate sursa lor. De asemenea, deschiderea către „orice alte scopuri care contribuie direct la binele general” oferă flexibilitate pentru a răspunde nevoilor dinamice ale statului și ale societății.

În ansamblu, articolul 2 este esențial pentru că asigură o viziune clară asupra modului în care statul intenționează să valorifice bunurile confiscate, oferind o bază solidă pentru procedurile detaliate de alocare și gestionare prezentate în articolele ulterioare ale legii. El reflectă angajamentul de a

maximiza beneficiile sociale și publice derivate din lupta împotriva criminalității economice.

Articolul 3. Noțiuni

Articolul 3 din prezentul proiect de lege are un rol esențial în asigurarea clarității, preciziei și predictibilității juridice a întregului act normativ. Prin definirea riguroasă a termenilor cheie, se evită ambiguitățile interpretative și se facilitează aplicarea uniformă a prevederilor legii.

Principalele noțiuni reglementate sunt (i) *bunuri confiscate în proceduri penale* (ii) *persoană asociată*.

Definiția de *bunuri confiscate în proceduri penale* este crucială pentru a stabili sfera de aplicare materială a legii, indicând exact ce tipuri de active fac obiectul reutilizării sociale sau publice.

Prin trimiterea la art. 132¹ din *Codul penal*, se face legătura cu cadrul existent privind confiscarea specială și confiscarea extinsă, asigurând coerența cu legislația penală. Această trimitere acoperă bunurile dobândite prin infracțiuni, cele folosite la comiterea lor sau cele care reprezintă produse ale infracțiunii. Astfel, definiția include o gamă largă de active: „mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active)”.

Extinderea definiției la art. 459 alin. (2) și (3) și la art. 460 alin. (1) și (4) din *Codul civil*, acoperă explicit bunurile imobile (terenuri, materiale separate provizoriu pentru reîntrebuințare) și, respectiv, părțile componente ale bunurilor imobile (clădiri, construcții subterane, plantații), care trec în proprietatea statului în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive în materie penală. Această claritate este vitală pentru Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și Serviciul Fiscal de Stat în procesele de evidență, evaluare și gestionare a tuturor tipurilor de bunuri confiscate, inclusiv a corpurilor delictu sau a bunurilor asociate infracțiunilor.

Definiția de *persoană asociată* reprezintă o noutate în legislația națională, deoarece se regăsește în art. 6 din *Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale*. Cu toate acestea, definiția inclusă în proiectul de lege este de importanță strategică majoră, reflectând o cerință implicită a Directivei (UE) 2024/1260 de a preveni re-dobândirea activelor de către infractori. Mai mult, definirea respectivă este menită să prevină ocolirea legii și răscumpărarea directă sau indirectă a bunurilor confiscate de către infractori sau de către persoane interpușe. Această măsură este esențială pentru a asigura că principiul european „infracțiunea nu aduce profit” este aplicat cu rigurozitate.

Clauzele (a), (b), (c) și (d) din noțiune acoperă o gamă largă de legături:

- Beneficiari efectivi comuni: Vizează structurile juridice complexe și interpușii folosiți pentru a ascunde proprietatea reală.

- Beneficii financiare: Include orice transferuri de valoare, indiferent de natura lor, care ar putea masca o încercare de recuperare a controlului asupra bunurilor.
- Poziții de administrare/control în persoane juridice: Acoperă relațiile de management sau de acționariat care ar putea permite influența asupra bunurilor.
- Înregistrarea/suportul la înregistrarea drepturilor: Vizează situațiile în care bunurile au fost inițial înregistrate pe numele unor terți pentru a ascunde adevăratul proprietar sau a ușura operațiunile ilicite.

Includerea soțului, rudelor și afînilor până la gradul IV, inclusiv, extinde sfera de aplicare a interdicției, recunoscând că legăturile familiale pot fi utilizate pentru a eluda confiscarea.

Perioada de referință de „ultimii zece ani” asigură că și relațiile anterioare, care ar fi putut facilita sau masca activități infracționale, sunt luate în considerare, împiedicând astfel schemele de spălare a banilor sau de ascundere a bunurilor pe termen lung.

În ansamblu, articolul 3 este pilonul terminologic al legii, asigurând că prevederile ulterioare sunt aplicate cu claritate și eficiență, și introducând, în special prin definiția „persoanei asociate”, un instrument juridic robust pentru a consolida recuperarea activelor și a preveni eludarea justiției.

Articolul 4. Domeniul de aplicare

Proiectul vine să reglementeze și să delimitează clar domeniul de aplicare material al prezentei legi, specificând categoriile exacte de bunuri și sume de bani confiscate care pot fi reutilizate în scopuri sociale sau în interes public. Această claritate este esențială pentru a asigura predictibilitatea juridică și pentru a ghida corect acțiunile instituțiilor responsabile cu gestionarea și alocarea acestor active.

Domeniul de aplicare al legii este unul amplu și exhaustiv, acoperind diversele modalități prin care bunurile și fondurile provenite din activități infracționale intră în proprietatea statului:

Bunurile confiscate în proceduri penale (lit. a): Această categorie fundamentală include bunurile confiscate direct în urma unei hotărâri penale definitive, așa cum sunt definite în art. 3 al proiectului prezentei legi. Este baza oricărui sistem de recuperare a activelor.

Bunurile confiscate repatriate (lit. b) și *bunurile partajate prin acorduri internaționale* și *bunurile confiscate ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine* (lit. c): Aceste două categorii subliniază dimensiunea transnațională a criminalității organizate și importanța cooperării internaționale în recuperarea activelor. Includerea lor asigură că Republica Moldova poate beneficia de bunurile recuperate în alte jurisdicții și care îi revin în urma eforturilor comune de combatere a criminalității la nivel global. Acest aspect este pe deplin în concordanță cu spiritul Directivei (UE) 2024/1260, care promovează cooperarea transfrontalieră în recuperarea și reutilizarea activelor.

Sumele de bani confiscate în proceduri penale (lit. d) și sumele de bani obținute din executarea hotărârilor judecătorești penale de confiscare prin echivalent (lit. e): Aceste categorii acoperă direct activele monetare (mijloacele bănești) rezultate din condamnări penale, fie că este vorba de numerar confiscat direct, fie de echivalentul bănesc al bunurilor care nu pot fi confiscate în natură sau care au fost deja valorificate. Acest lucru este crucial, deoarece sumele de bani sunt cel mai ușor de alocat și distribuit pentru finanțarea proiectelor sociale și publice.

Sumele de bani repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare, rămase după acoperirea cheltuielilor de administrare, conservare sau valorificare a bunurilor, a deducerii sumelor care fac obiectul distribuirii internaționale, precum și a altor rețineri (lit. f): Această categorie completează lista, specificând că sumele disponibile pentru reutilizare sunt cele nete, rămase după acoperirea tuturor costurilor legale și administrative asociate cu procesele de recuperare și gestionare a bunurilor. Această prevedere asigură o gestionare financiară responsabilă și transparentă a fondurilor.

În ansamblu, articolul 4 definește cu precizie „inventarul” resurselor pe care prezenta lege le va guverna. Prin includerea explicită a bunurilor și sumelor de bani obținute atât la nivel național, cât și prin cooperare internațională, se asigură o acoperire cuprinzătoare și se maximizează potențialul de reutilizare a activelor provenite din infracțiuni în beneficiul societății.

Articolul 5. Evidența bunurilor confiscate

În articolul 5 stabilește responsabilitatea centrală pentru evidența și monitorizarea bunurilor confiscate care urmează să fie reutilizate în scopuri sociale sau în interes public. Această reglementare este crucială pentru asigurarea transparenței, responsabilității și eficienței în gestionarea activelor recuperate. Proiectul acordă un rol important entității responsabile – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) în ținerea evidenței bunurilor confiscate menționate la art. 4 lit. a)-c), cu excepția sumelor de bani (care de fapt sunt „administrare” de către Serviciul Fiscal de Stat)

Prin atribuirea acestei sarcini către ARBI, care deja gestionează *Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate” (SIA RBII)* conform *Hotărârii Guvernului nr. 34/2020* (aspect deja menționat în nota de fundamentare la pct. 2.1), se asigură o continuitate și o coerență instituțională. Această centralizare a evidenței este vitală pentru a avea o imagine de ansamblu clară a tuturor bunurilor disponibile pentru reutilizare, facilitând procesul ulterior de alocare.

Din recitalurile (41)-(44) a Directivei (UE) 2024/1260 subliniază importanța unui sistem eficient de gestionare a activelor pentru a maximiza valoarea bunurilor confiscate. Prin consolidarea rolului ARBI în evidența acestor bunuri, prezenta lege contribuie la crearea unei infrastructuri robuste de recuperare și reutilizare a activelor, în conformitate cu standardele europene.

Pe lângă simpla evidență a bunurilor confiscate, ARBI are și sarcina activă de a analiza modul și gradul de valorificare a bunurilor menționate la art.

4 lit. a)-c). Aceasta presupune o evaluare a eficienței procesului de recuperare, identificarea eventualelor blocaje sau ineficiențe și propunerea de măsuri pentru îmbunătățirea gestionării bunurilor. Această analiză proactivă este necesară pentru optimizarea procesului de reutilizare și pentru a asigura că bunurile confiscate sunt gestionate în cel mai eficient mod posibil, în beneficiul maxim al societății. Este o măsură de control și îmbunătățire continuă.

Publicarea rezultatelor analizei pe pagina web a ARBI reprezintă o componentă esențială a principiului transparenței, așa cum este încurajat și la nivel european. Recitalurile Directivei (UE) 2024/1260 evidențiază importanța transparenței pentru a consolida încrederea publică și pentru a demonstra că activele recuperate sunt utilizate în mod corespunzător. Această dispoziție oferă publicului și părților interesate acces la informații relevante, contribuind la o mai bună înțelegere a impactului luptei împotriva criminalității și a modului în care resursele recuperate sunt valorificate.

În sinteză, Articolul 5 transformă ARBI în punctul central de referință pentru toate bunurile confiscate destinate reutilizării, asigurând un management informat, transparent și orientat spre performanță, în linie cu cele mai bune practici europene în domeniul recuperării și valorificării activelor infracționale.

Articolul 6. Gestionarea bunurilor confiscate

În articolul respectiv se detailează procesul de gestionare a bunurilor confiscate, atribuind responsabilități clare și instituind o interdicție crucială pentru a preveni eludarea legii. Această dispoziție asigură că activele recuperate sunt administrate eficient și că sunt eliminate orice posibilitate de re-dobândire a acestora de către infractori.

Articolul atribuie Serviciului Fiscal de Stat un rol central și cuprinzător în întregul ciclu de viață al bunurilor confiscate. Acesta include preluarea fizică, evaluarea valorii (pentru o gestionare economică responsabilă), înregistrarea drepturilor de proprietate (pentru a asigura transferul legal către stat), administrarea (menținerea valorii și integrității bunurilor), vânzarea (valorificarea bunurilor pentru a le transforma în sume de bani) sau, după caz, distrugerea (pentru bunurile care nu pot fi reutilizate sau valorificate).

Faptul că toate aceste acțiuni se realizează „conform procedurii stabilite de Guvern” indică asupra aplicării procedurii existente în *Regulamentul cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrare ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 972/2001*, care asigură uniformitatea și transparența proceselor. Această centralizare a responsabilităților la Serviciul Fiscal de Stat contribuie la eficientizarea gestionării activelor.

Înregistrarea drepturilor în registrele de publicitate impune explicit obligația Serviciului Fiscal de Stat de a întreprinde toate acțiunile necesare pentru înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile confiscate (Art. 4 lit. a)-c)) în registrele de publicitate (a se vedea art. 413 din *Codul civil*). Acest lucru

este necesar pentru a asigura opozabilitatea dreptului de proprietate al statului față de terți și pentru a pregăti bunurile pentru o eventuală reutilizare sau valorificare. Este o măsură fundamentală pentru securitatea juridică a statului în calitate de nou proprietar al bunurilor confiscate.

Gestionarea cotelor-părți abordează o situație specifică, dar frecventă în practica confiscării: confiscarea doar a unor cote-părți din bunuri. Articolul specifică faptul că Serviciul Fiscal de Stat va proceda la vânzarea acestor cote-părți sau la încetarea proprietății comune pe cote-părți conform dispozițiile art. 557 sau 561 din *Codul civil*. Această dispoziție este importantă pentru a evita blocajele în gestionarea bunurilor indivizibile și pentru a permite valorificarea completă a părții confiscate, transformând-o în resurse utilizabile.

Interdicția răscumpărării bunurilor confiscate este un element cheie, nou și extrem de important al proiectului de lege. Prevederea interzice răscumpărarea directă sau indirectă a bunurilor confiscate de către persoana de la care au fost confiscate, de către rudele sau afinii acesteia (până la gradul IV) sau de către persoanele asociate (conform definiției detaliate de la art. 3). Această interdicție reflectă principiul fundamental european conform căruia „infracțiunea nu trebuie să aducă profit” și este în deplină concordanță cu spiritul recitalului (40) a Directivei (UE) 2024/1260, care încurajează statele membre să prevină „să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dobândirea bunurilor, în mod direct sau indirect, în timpul înstrăinării acestora în temeiul unui ordin de confiscare, de către persoanele condamnate în cadrul procedurilor penale în care bunurile au fost indisponibilizate.”. În acest sens, art. 20 alin. (2) din Directiva (UE) 2024/1260 tranșant stabilește că „Statele membre sunt încurajate să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dobândirea bunurilor, în timpul înstrăinării acestora în urma unui ordin de confiscare, de către persoanele condamnate în cadrul procedurilor penale prin care bunurile au fost indisponibilizate.”

În acest sens, măsura este esențială pentru a preveni schemele de spălare a banilor și eludare a justiției, unde infractorii ar putea încerca să-și recupereze bunurile prin intermediul unor terți sau prin licitații manipulate. În contextul „persoanelor asociate” persoanelor condamnate (așa cum au fost definite la art. 3), acestea se referă la persoanele care au o legătură strânsă, fie de natură profesională, fie personală, cu cei condamnați. Aceste legături pot include parteneri de afaceri, colegi, prieteni apropiați sau orice altă persoană care are o relație de colaborare sau de sprijin cu persoanele condamnate. Ideea principală este că bunurile confiscate nu pot fi răscumpărate de aceste persoane, subliniind o măsură de prevenire a evaziunii legale sau a implicării indirecte a condamnaților în recuperarea bunurilor confiscate. Aceasta are scopul de a asigura că sancțiunile impuse de justiție sunt respectate și de a preveni eventuale abuzuri.

Articolul 7. Transparența informațiilor cu privire la bunurile confiscate

La articolul 7, proiectul de lege stabilește transparența informațiilor despre bunurile confiscate. Astfel, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale publică permanent situația bunurilor confiscate, inclusiv imobilele confiscate, după finalizarea procedurilor de preluare a bunurilor și trecerea în proprietatea statului. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale realizează campanii de informare publică și sprijină potențialii beneficiari să elaboreze cererile de utilizare. Scopul acestor campanii este de a comunica cetățenilor și societății civile modul în care bunurile confiscate sunt reutilizate.

Articolul 8. Utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate

Articolul 8 reprezintă pilonul operațional al prezentei legi, deoarece reglementează detaliat procesul de atribuire și monitorizare a bunurilor confiscate către scopurile sociale sau de interes public. Această dispoziție legală asigură că bunurile recuperate sunt valorificate în mod strategic, transparent și responsabil, de la inițierea solicitării până la monitorizarea utilizării efective.

Alineatul (1) al articolului 8 clarifică modalitatea de transmitere și decizia de utilizare a bunurilor confiscate (art. 4 lit. a)-c), cu excepția cotelor-părți valorificate de Serviciul Fiscal de Stat conform art. 6 alin. (3), pot fi transmise cu titlu gratuit. Aceasta poate fi transmisă: fie în proprietate sau în folosință gratuită pentru *autoritățile și instituțiile publice* (utilizare în interes public), fie în folosință gratuită, în baza unor contracte, *persoanelor sau entităților private nelucrative* (utilizare socială), așa cum se desprind din art. 2 alin. (1), adică persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat cu scop nelucrativ, precum asociații, fundații, instituții private, culte religioase și părților lor componente sau altor entități neguvernamentale.

Decizia finală privind utilizarea acestor bunuri este atribuită Comisiei pentru gestionarea bunurilor confiscate, instituită în acest scop. Modul și condițiile de luare a deciziei vor fi stabilite printr-un act normativ al Guvernului, asigurând uniformitatea și predictibilitatea procesului.

Proiectul stabilește o procedură de depunere a cererilor de utilizare de către autoritățile și instituțiile publice sau persoanele și entitățile private. Acestea pot înainta cereri de utilizare către Comisie prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, într-un termen de 90 de zile de la publicarea informațiilor despre bunurile eligibile utilizării în scopuri sociale sau în interes public. Această prevedere creează un cadru temporal definit, încurajând promptitudinea. Posibilitatea prelungirii termenului de depunere a cererilor în funcție de circumstanțe asigură flexibilitate în cazul unor bunuri specifice sau situații excepționale.

La rândul său, Comisia este mandată să evalueze cererile de utilizare primite pe baze competitive și transparente, folosind criteriile detaliate la alin. (4). Această abordare asigură o selecție obiectivă a celui mai potrivit solicitant, care poate genera cel mai mare impact pozitiv.

Respectiv, bunul confiscat este transmis solicitantului clasat pe primul loc, un mecanism care încurajează excelența proiectelor propuse. Modalitatea și

procedurile detaliate de verificare a eligibilității, conformității și transmitere a bunului vor fi stabilite la nivel de Guvern, garantând un proces riguros și imparțial.

Pentru a asigura o evaluare obiectivă, articolul enumeră o listă exhaustivă de criterii relevante, adaptate atât bunului confiscat, cât și solicitantului, adică autorităților și instituțiilor publice sau persoanelor și entităților private. Acestea includ: a) *experiența solicitantului*: vizează capacitatea dovedită a entității de a implementa proiecte în domeniu; b) *relevanța față de nevoile grupurilor țintă*: asigură că proiectul propus răspunde unor necesități reale și urgente; c) *relevanța față de documentele strategice*: aliniază utilizarea bunului cu prioritățile naționale, regionale, locale sau instituționale; d) *metodologia de utilizare și activitățile propuse*: evaluează fezabilitatea și claritatea planului de acțiune; e) *riscurile legate de utilizare*: analizează potențialele dificultăți sau obstacole; f) *resursele materiale necesare și strategia de atragere*: recunoaște importanța resurselor suplimentare pentru amenajarea și întreținerea bunului transmis spre utilizare, un aspect critic pentru sustenabilitatea proiectelor, mai ales pentru bunurile imobile; g) *modalitățile de comunicare a rezultatelor*: încurajează transparența și responsabilizarea solicitanților în raportarea impactului obținut.

Aceste criterii reflectă principiile de eficiență și responsabilitate și sunt concepute pentru a maximiza beneficiile sociale sau publice ale reutilizării bunurilor confiscate.

Odată ce bunurilor sunt transmise spre utilizare, se impune necesitatea ca acestea bunuri să fie supuse monitorizării pentru a asigura că bunurile sunt folosite conform scopului declarat și pentru a preveni abuzurile. În acest sens, ARBI va fi însărcinat cu verificarea anuală a modului de utilizare a bunurilor atribuite.

Rezultatele verificărilor sunt raportate Comisiei și sunt incluse în raportul anual de activitate al ARBI, publicat pe pagina web a acesteia, contribuind la transparența generală a procesului. Totuși, un aspect crucial este prevederea privind retragerea dreptului de folosință de către Comisie, conform procedurilor stabilite de Guvern, în cazul în care bunul nu este utilizat corespunzător. Această măsură asigură că bunurile rămân disponibile pentru scopurile legii și că entitățile care nu respectă condițiile își pierd dreptul de a le utiliza.

Totuși, în situația în care nici o cerere nu întrunește criteriile de evaluare sau nu au fost depuse cereri pentru un bun confiscat, Comisia are obligația de a notifica Serviciul Fiscal de Stat, pentru ca ultimul să întreprindă acțiunile necesare prevăzute în procedurile corespunzătoare ale *Regulamentului* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 972/2001*. Aceasta deschide calea pentru o altă formă de valorificare a bunului (de exemplu, vânzarea, conform Art. 6 alin. (1)), asigurându-se că bunul nu rămâne neutilizat.

Articolul 9. Utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a sumelor de bani confiscate

Reglementarea modului de gestionare și alocare a sumelor de bani confiscate este reflectată în articolul 9, fiind una dintre cele mai lichide și mai ușor utilizate forme de bunuri recuperate. Articol asigură o distribuție echilibrată și strategică a fondurilor, maximizând impactul lor social și public.

Așadar, articolul reglementează constituirea contului special și repartizarea fondurilor (**alin. 1**), așa încât, sumele de bani confiscate în proceduri penale, cele obținute din confiscarea prin echivalent, precum și cele repatriate sau partajate internațional se vor înregistra într-un **cont special al Ministerului Finanțelor**, la o poziție distinctă în bugetul de stat. Aceasta asigură transparența și trasabilitatea fondurilor.

În vederea asigurării unei dublului obiectiv al legii de a sprijini, pe de o parte comunitatea, iar pe de altă parte, a consolida capacitățile statului, proiectul de lege vine să asigure repartizarea egală a sumelor de bani confiscate: 50% pentru scopuri sociale și 50% pentru interes public (**alin. 2**). Această împărțire 50/50 între scopuri sociale și interes public reprezintă o decizie strategică ce aduce multiple beneficii și reflectă o abordare echilibrată.

Alocarea a 50% pentru scopuri sociale subliniază componenta de justiție restaurativă a legii. Resursele obținute prin infracțiuni care au afectat direct sau indirect societatea sunt folosite pentru a repara prejudiciul adus, sprijinind victimele, grupurile vulnerabile și inițiativele comunitare. Este o modalitate de a reda societății ceea ce i-a fost luat, ameliorând direct impactul negativ al criminalității asupra cetățenilor. Sumele primite pot fi utilizate și pentru acordarea de vouchere de urgență victimelor infracțiunilor, dar și pentru asigurarea despăgubirii victimelor infracțiunilor atunci când activele legale ale autorului infracțiunii nu sunt suficiente pentru a acoperi valoarea totală a despăgubirii acordate de instanță, în acord cu art. 18 alin. (5) din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor.

Cealaltă jumătate a fondurilor pentru interes public este dedicată consolidării capacităților statului și prevenirii criminalității. Aceasta recunoaște că lupta împotriva criminalității nu este doar despre repararea daunelor, ci și despre întărirea instituțiilor care previn și combat infracțiunile. Astfel, fondurile sunt reinvestite în mecanismele care asigură securitatea și buna funcționare a statului, contribuind la reducerea criminalității pe termen lung. Fără aceste fonduri, instituțiile cheie ar putea fi subfinanțate în eforturile lor de a lupta cu infractorii.

Directiva (UE) 2024/1260, deși nu impune o proporție specifică, încurajează reutilizarea bunurilor confiscate în interes public sau în scopuri sociale. Această diviziune 50/50 demonstrează angajamentul Republicii Moldova de a implementa ambele aspecte ale recomandării europene, asigurând o abordare comprehensivă și aliniată la cele mai bune practici. Diviziunea de 50/50 nu este arbitrară, ci reprezintă o decizie bine fundamentată, menită să asigure un echilibru optim între obiectivele de justiție restaurativă, consolidare instituțională și prevenție, maximizând beneficiile pentru întreaga societate.

Partea alocată pentru interes public (50%) este distribuită în egală măsură la bugetele unui număr extins de autorități și instituții publice. Această listă include organisme cheie în sistemul de justiție și de aplicare a legii (Procuratura Generală, MAI, CNA, MJ) – reflectând principiul european că o parte din aceste fonduri ar trebui să contribuie la îmbunătățirea luptei împotriva criminalității. De asemenea, sunt incluse ministere cu roluri sociale fundamentale (Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii și Ministerul Mediului). Această abordare diversificată permite consolidarea capacităților statului pe multiple paliere esențiale pentru bunăstarea generală.

Este crucial de subliniat că alocarea acestor sume confiscate către autoritățile și instituțiile publice nu reprezintă o componentă a finanțării lor bugetare anuale obișnuite, ci o suplimentare distinctă, cu un caracter excepțional și complementar. Această precizare este esențială pentru a evita orice interpretare eronată conform căreia Ministerul Finanțelor ar reduce sau ar condiționa alocările bugetare curente ale acestor autorități și instituții publice pe baza sumelor primite din sumele confiscate. Or, sumele rezultate din confiscări sunt, prin definiție, variabile și imprevizibile de la un an la altul, depinzând de succesul investigațiilor penale și de deciziile judecătorești definitive. Integrarea acestor fonduri în bugetul anual de bază al unei instituții ar genera o instabilitate financiară și o dificultate majoră în planificarea pe termen mediu și lung.

În partea ce ține de *selecția autorităților și instituțiilor publice* care beneficiază de alocarea de 50% din sumele de bani confiscate destinate interesului public nu este arbitrară, ci rezultatul unei abordări strategice menite să maximizeze impactul fondurilor în diverse domenii cheie ale statului și ale societății. Criteriile de identificare au vizat rolul esențial al acestor instituții în îndeplinirea funcțiilor fundamentale ale statului, în special în lupta împotriva criminalității, asigurarea justiției și promovarea bunăstării sociale.

Astfel, consolidarea capacităților de combatere a criminalității și asigurarea justiției, reflectă o reinvestiție directă în sistemul de justiție penală și combaterea criminalității și a corupției. Rațiunea principală este consolidarea capacității operaționale (ex: echipamente, tehnologii de investigare, instruire specializată, experți), ceea ce duce la o eficiență sporită în recuperarea bunurilor infracționale și în combaterea criminalității organizate și a corupției, închizând astfel un ciclu virtuos: bani obținuți ilegal sunt folosiți pentru a combate sursa lor. Această abordare este în linie cu principiile europene privind utilizarea fondurilor confiscate pentru a întări sistemul de justiție.

Cît ține de abordarea multilaterală a bunăstării sociale și dezvoltării durabile, prin includerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Culturii și Ministerului Mediului reflectă o viziune amplă asupra interesului public, care depășește strict sfera justiției. Fondurile alocate acestor domenii pot sprijini programe sociale, sănătatea publică, educația, cultura, mediul – domenii care sunt vitale pentru dezvoltarea unei societăți sănătoase, educate, prospere și sustenabile. Alocarea de fonduri aici contribuie la îmbunătățirea calității vieții

cetățenilor și la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă, compensând indirect și prejudiciile mai largi aduse de criminalitate.

Autoritățile și instituțiile publice au fost identificate pe baza relevanței strategice, rolului în lupta anticorupție și combaterea criminalității, impactului social extins, iar selecția acestora reprezintă o strategie complexă de alocare a resurselor, care vizează atât întărirea statului de drept, cât și investiția în capitalul uman și bunăstarea generală a societății, asigurând un impact maxim al fondurilor recuperate din activități infracționale.

Cît ține de destinațiile detaliate ale utilizării fondurilor **alin. (3)** al articolului 9 din proiectul de lege specifică în detaliu domeniile de utilizare eligibile pentru finanțarea nerambursabilă (pe baze transparente și competitive). Aceste destinații concrete asigură că fondurile sunt utilizate în conformitate cu obiectivele sociale și de interes public ale legii, definite la articolul 2.

Respectiv, proiectul impune, pe de o parte, responsabilitatea conducătorilor autorităților și instituțiilor publice (**alin. 4**) beneficiare pentru repartizarea sumelor alocate (e.g. finanțarea unor proiecte sau programe de prevenire și combatere a criminalității sau creștere a capacității instituționale), iar pe de altă parte, obligația de a prezenta anual informații cu privire la utilizarea mijloacelor bănești respective. Aceasta asigură un nivel granular de responsabilitate și transparență la nivelul fiecărei autorități și instituții publice beneficiare.

Evident că pentru asigurarea integrității și evitarea abuzurilor este inserată interdicția expresă de a utiliza fondurile pentru plata salariilor, sporurilor, premiilor, suplimentelor sau oricărui alt beneficiu financiar acordat personalului. Această clauză previne deturnarea fondurilor de la scopul lor principal, asigurându-se că acestea sunt dedicate exclusiv finanțării proiectelor și programelor.

Articolul 10. Modalitatea de utilizare a bunurilor confiscate din străinătate

Articolul 10 este o dispoziție legală ce **clarifică modul de gestionare și utilizare a bunurilor și sumelor de bani confiscate care au o componentă transfrontalieră**. Acesta abordează situațiile în care activele sunt recuperate din străinătate sau sunt rezultatul unor cooperări internaționale, asigurând coerența legislativă și respectarea angajamentelor Republicii Moldova în materie de recuperare a activelor.

Regula de bază a acestui articol stabilește principiul general conform căruia bunurile confiscate repatriate (art. 4 lit. b), cele partajate prin acorduri internaționale sau cele ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine (art. 4 lit. c), precum și sumele de bani aferente (art. 4 lit. f), se utilizează în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Aceasta înseamnă că, în absența unor dispoziții contrare în acordurile internaționale, aceste active vor fi supuse acelorași reguli de evidență (Art. 5), gestionare (Art. 6), informare publică (Art. 7) și, mai ales, de utilizare în scopuri

sociale sau în interes public (Art. 8 și 9), ca și bunurile confiscate la nivel național. Se asigură astfel o abordare uniformă a tuturor activelor recuperate.

Cu toate acestea, având în vedere diversitatea legislațiilor statelor lumii în materia confiscării, pentru a asigura repatrierea activelor în Republica Moldova, având în vedere art. 57 al Convenției ONU împotriva corupției, la alin. (2) se introduce o excepție esențială de la regula generală asigurând principiul priorității acordurilor internaționale. Adică, în cazul în care prin negocieri cu alte state se stabilesc alte modalități de utilizare a bunurilor repatriate sau partajate, acordurile internaționale respective vor avea prioritate față de prezenta lege.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost analizate alte opțiuni alternative, pornind de la ideea că un astfel de mecanism în legislația națională lipsește.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public are un impact structural și instituțional semnificativ asupra administrației publice, întrucât introduce un nou mecanism interinstituțional de gestionare și valorificare a bunurilor și sumelor de bani confiscate, precum și repatriate sau partajate internațional.

- Creșterea transparenței: Publicarea informațiilor despre bunurile confiscate și utilizarea lor în scopuri sociale contribuie la o administrație mai transparentă, întărind încrederea publicului în instituțiile statului.

- Colaborare interinstituțională: Colaborarea dintre Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Finanțelor și Comisia pentru gestionarea bunurilor confiscate va necesita dezvoltarea unor proceduri de comunicare eficiente, sporind eficiența operațională.

În mod concret, legea:

- Consolidează atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, care devine responsabilă pentru evidența, publicitatea, analiza și gestionarea procesului de alocare a bunurilor confiscate. Aceasta presupune extinderea capacităților instituționale și funcționale ale ARBI, inclusiv prin dezvoltarea infrastructurii digitale de publicare și evaluare a datelor.

- Extinde rolul Serviciului Fiscal de Stat, care va avea responsabilitatea de a prelua, evalua, înregistra, administra și valorifica bunurile confiscate, respectiv de a gestiona procedurile legale în cazul bunurilor în coproprietate. Acest fapt implică o reorganizare operațională și consolidarea capacității administrative în ceea ce privește bunurile provenite din hotărâri penale.

- Instituie Comisia pentru gestionarea bunurilor confiscate, ca structură de decizie interinstituțională, cu atribuții în evaluarea și alocarea bunurilor în scopuri sociale sau în interes public. Această comisie reprezintă un instrument de coordonare și transparență între instituțiile implicate.

Acțiunea normativă propusă nu creează noi autorități publice, ci valorifică structuri existente, redistribuind și clarificând atribuțiile funcționale în cadrul sistemului administrației publice, contribuind la:

- eficientizarea procesului de reutilizare a bunurilor confiscate;
- întărirea cooperării interinstituționale;
- responsabilizarea beneficiarilor bunurilor alocate

Pe termen scurt, este preconizată organizarea procedurilor și adaptarea instituțională, inclusiv prin elaborarea regulamentelor secundare. Pe termen mediu, se urmărește consolidarea capacităților instituționale și formarea competențelor funcționarilor implicați. Pe termen lung, efectul scontat este îmbunătățirea transparenței, creșterea eficienței administrative și transformarea bunurilor rezultate din infracțiuni în resurse utile pentru comunitate și stat.

În concluzie proiectul de lege privind utilizarea bunurilor confiscate va avea un impact asupra sectorului public, ce nu necesită reforme instituționale și va contribui la creșterea transparenței și eficienței administrației publice. Implementarea cu succes a acestei legi poate aduce beneficii semnificative pe termen lung pentru societate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege va avea un impact semnificativ asupra bugetului public, atât prin creșterea cheltuielilor, cât și prin generarea de venituri.

Sumele de bani confiscate vor fi alocate autorităților și instituțiilor publice, ceea ce poate genera venituri suplimentare pentru acestea.

Totodată, se estimează și unele cheltuieli necesare, adică costuri de implementare pentru gestionarea bunurilor confiscate și a proceselor de valorificare. Nu este exclus și realocările din bugetul existent, în care unele cheltuieli pentru prevenirea criminalității și educație juridică ar putea fi redirecționate către proiectele propuse.

Ca și impact pe termen mediu și lung, se estimează că eficiența în gestionarea bunurilor confiscate va crește, ceea ce va duce la o creștere a veniturilor, pe fondul extinderii numărului de bunuri confiscate și a eficientizării procesului de valorificare a acestora. Iar drept urmare, s-ar putea înregistra o scădere a cheltuielilor după o infrastructură administrativă mai bine dezvoltată.

În concluzii implementarea legii va aduce beneficii semnificative bugetului public național, prin generarea de venituri din bunurile confiscate și din valorificarea acestora în scopuri sociale. Cheltuielile de implementare vor fi compensate în mare măsură prin venituri, iar surplusurile generate vor putea fi reinvestite în proiecte sociale sau de interes public. De asemenea, cooperarea cu partenerii de dezvoltare va putea facilita accesul la fonduri externe, contribuind la realizarea obiectivelor sociale stabilite prin lege.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege nu are un impact direct asupra sectorului privat, fiind focusat pe reutilizarea bunurilor în scopuri sociale și publice, cu accent pe transparență și prevenirea corupției.

Totuși, ONG-urile vor avea oportunitatea de a accesa, în condiții transparente și competitive, bunuri confiscate care pot fi utilizate în cadrul proiectelor sociale. Acest fapt va contribui la creșterea capacității de implementare a programelor sociale, reducerea poverii financiare asociate dotărilor materiale, precum și la stimularea implicării civice în domenii precum educația, sănătatea, protecția mediului sau asistența victimelor.

IMM-urile pot fi implicate în mod indirect în procesul de gestionare a bunurilor (ex. evaluare, transport, întreținere) sau ca parteneri contractuali în implementarea proiectelor susținute din fondurile provenite din valorificarea bunurilor confiscate.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de lege are un impact social semnificativ, contribuind la consolidarea justiției sociale și la dezvoltarea unei rețele de servicii în beneficiul comunităților și al categoriilor vulnerabile. Redistribuirea bunurilor și a sumelor de bani confiscate către autorități publice, instituții sociale și organizații neguvernamentale are ca scop final creșterea echității și a incluziunii sociale.

Grupurile direct vizate de măsurile prevăzute în proiect sunt:

- persoanele vulnerabile, inclusiv cele aflate în sărăcie extremă;
- victimele infracțiunilor, care pot beneficia de asistență, reabilitare și despăgubiri;
- copiii și tinerii, prin servicii educaționale și culturale;
- persoanele cu dizabilități, prin acces la infrastructură adaptată;
- comunitățile marginalizate sau defavorizate, inclusiv din mediul rural sau zone izolate;
- grupurile supuse riscului de discriminare, inclusiv minoritățile etnice sau religioase.

Pe termen scurt, se vor crea oportunități de sprijin material și acces la resurse pentru ONG-uri și instituții active în domeniul social. Pe termen mediu, este anticipată o îmbunătățire a accesului la servicii sociale, educaționale, medicale și culturale. Pe termen lung, se urmărește reducerea gradului de excluziune socială, consolidarea coeziunii comunitare și diminuarea disparităților regionale.

Deși legea nu instituie măsuri directe privind crearea de locuri de muncă, efectele indirecte pot include:

- extinderea personalului implicat în proiectele sociale susținute prin bunuri sau fonduri alocate;
- oportunități contractuale pentru furnizori locali de servicii de întreținere, renovare sau logistică;
- atragerea resurselor umane în mediul asociativ, ceea ce poate stimula ocuparea în zonele slab dezvoltate.

Impactul asupra nivelului de salarizare este redus, întrucât legea interzice utilizarea sumelor alocate pentru plata salariilor sau a altor beneficii directe

acordate personalului instituțiilor publice. Totuși, proiectele finanțate pot genera beneficii indirecte asupra pieței muncii, prin contracte și servicii conexe.

Utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale va contribui la:

- creșterea numărului și calității serviciilor sociale oferite în comunități, în special în zonele cu acces limitat;
- modernizarea sau extinderea infrastructurii educaționale și culturale, prin dotarea ONG-urilor sau instituțiilor cu bunuri relevante (ex. imobile, echipamente);
- acces crescut la servicii medicale și de sănătate publică, prin susținerea proiectelor din acest domeniu.

Astfel, rețeaua existentă de servicii sociale va fi întărită, iar inegalitățile în acces vor fi diminuate.

Proiectul are un potențial ridicat în eliminarea barierelor de acces și combaterea discriminării:

- Procedurile de alocare a bunurilor sunt transparente, competitive și deschise, fără criterii care să privilegieze anumite categorii de solicitanți.
- Prioritizarea proiectelor destinate grupurilor marginalizate sau aflate în dificultate contribuie la echilibrarea șanselor.
- Monitorizarea anuală realizată de ARBI și raportarea publică previn aplicarea părtinitoare sau inefficientă a legii.

Evaluarea riscurilor de discriminare este minimă, dat fiind cadrul legal riguros, implicarea mai multor instituții în procesul decizional și transparența prevăzută în fiecare etapă de implementare.

Legea creează un mecanism coerent prin care bunurile obținute din infracțiuni pot deveni resurse utile pentru dezvoltarea socială, sporind capacitatea de intervenție a statului și a sectorului asociativ în sprijinul grupurilor vulnerabile. Impactul social este unul favorabil și consistent, cu efecte pozitive asupra incluziunii, solidarității și echității sociale.

În concluzie, proiectul de lege are un potențial pozitiv semnificativ în ceea ce privește impactul social, prin alocarea activelor confiscate către scopuri sociale. Proiectul de lege integrează recomandările și bunele practici de reutilizare socială și reprezintă oportunitatea de a arata cetățenilor cum activele dobândite prin infracțiune se reîntorc în beneficiul victimelor și societății, de a crește încrederea că infractorii chiar plătesc, iar criminalitatea nu este profitabilă. Proiectul de lege contribuie la descurajarea activităților criminale și la promovarea luptei sociale împotriva criminalității organizate și corupției.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public nu are un impact negativ direct semnificativ asupra mediului. Totuși, acesta poate genera efecte pozitive indirecte în contextul în care facilitează reutilizarea resurselor existente, sprijină inițiative sociale și contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă.

Astfel, proiectul de legea prevede expres, în art. 2 alin. (1) și art. 9 alin. (3), că bunurile și fondurile confiscate pot fi utilizate pentru proiecte de protecție a mediului. Aceasta presupune că activele confiscate pot fi utilizate la

conservarea biodiversității, gestionarea eficientă a deșeurilor, educație ecologică și inițiative comunitare verzi, investiții în infrastructură durabilă (ex. clădiri eficiente energetic, dotări ecologice pentru ONG-uri sau instituții publice) etc.
Deci, proiectul de lege nu necesită o evaluare de mediu strategică separată, dar oferă un potențial valoros de integrare a criteriilor ecologice în politicile publice și sociale susținute din bunuri sau fonduri provenite din confiscări.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
La nivelul UE, a fost adoptată Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor , care are drept obiectiv instituirea măsurilor necesare privind urmărirea și identificarea, indisponibilizarea, confiscarea și gestionarea bunurilor în cadrul procedurilor în materie penală.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Prin prisma de Directivă (UE) 2024/1260, au fost preluate și transpuse în respectivul proiect - Legea privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, care are drept scop crearea cadrului legal necesar pentru utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate provenite din săvârșirea de activități infracționale, asigură reglementarea măsurilor prevăzute în art. 19 (1) din Directivă; - intervențiile specificate în art. 9 alin. (3) din <i>Legea privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public</i> care prevede posibilitatea alocării a sumelor de bani confiscate pentru asistență și protecție victimelor infracțiunilor, reabilitarea și despăgubirea victimelor infracțiunilor, precum și asigurarea contribuției Republicii Moldova la mecanisme de sprijinire a țărilor terțe afectate de situații la care s-a răspuns prin adoptarea de măsuri restrictive sau sancțiuni, sunt în acord cu art. 18 (5) și 19 (2) din Directivă. - definirea <i>persoanei asociate</i> de la art. 3 și interdicția de răscumpărare directă sau indirectă a bunurilor confiscate de către persoana de la care au fost confiscate, soțul, rudele și afinii acestuia până la gradul IV, inclusiv, sau persoanelor asociate acestora, se aliniază cu art. 20 (2) din Directivă. În acest sens, prin proiect se asigură transpunerea parțială a Directivei (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Pentru crearea cadrului juridic intern necesar în vederea transunerii art. 18 alin. (5), 19 și 20 (2) din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, a fost necesar elaborarea proiectului de lege <i>privind utilizarea bunurilor</i>

confiscate în scopuri sociale sau în interes public. Proiectul respectiv urmărește crearea cadrului național care să asigure utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate provenite din săvârșirea de activități infracționale.

În vederea implementării acestei instituții „reutilizarea bunurilor confiscate” se impune ajustarea cadrului juridic național subsecvent proiectului, care este descris la compartimentul din prezenta notă „8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent.” și face parte integrantă a cadrului juridic intern de implementare a art. 18 alin. (5), 19 și 20 (2) din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (la compartimentul Transparența decizională, directoriul Registrul proiectelor de acte normative) a fost publicat [anunțul](#) privind inițierea elaborării proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale). Același [anunț de inițiere](#) se regăsește și pe platforma guvernamentală [particip.gov.md](#).

Respectiv, unul dintre obiectivele urmărite prin anunțul de inițiere a elaborării proiectului constă în „e) utilizarea bunurilor în urma confiscării finale (reutilizarea bunurilor în interes public și social)”. Așadar, a fost respectată procedura de inițiere a elaborării proiectului în sensul art. 20 din Legea cu privire la actele normative.

Concomitent, proiectul de lege a fost transmis spre avizare: Cancelariei de Stat, Ministerului Finanțelor (inclusiv Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal), Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Agenției Proprietății Publice, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție, Centrului Național Anticorupție, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Curții Supreme de Justiției, curților de apel, instanțelor judecătorești, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, AO „Centru de Resurse Juridice din Moldova”, AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”, Centru de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, Asociației Împotriva Violenței „Casa Mărioarei”, Asociației Promo-LEX, Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, Centrului Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada” și Fundației Soros-Moldova.

În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări: Cancelaria de stat, Procuratura Anticorupție, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Uniunea Avocaților din Moldova, Ministerul Finanțelor, Agenția Proprietății Publice, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” și Curtea de Apel Chișinău.

Din avizele prezentate supra, au fost extrase acele compartimente ce vizează obiectul de reglementare a prezentului proiect. Toate propunerile și obiecțiile înaintate au fost analizate și înserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege nominalizat.

7. Concluziile expertizelor

Prin declarație de compatibilitate întocmită de Centrul de armonizare a legislației s-a solicitat revizuirea Tabelului de concordanță la proiect potrivit celor expuse.

Totodată, Centrul Național Anticorupție a solicitat expedierea repetată a proiectului de lege după finalizarea procedurii de avizare, întocmirea sintezei și definitivarea proiectului de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de lege va impune necesitatea modificării *Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 972/2001*.

Totodată, proiectul de lege impune necesitatea adoptării la nivel de Guvern a procedurii și modului de verificare a eligibilității și conformității cererilor de utilizare, a proceduri de transmitere spre utilizare în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate, precum și a modului de retragere a dreptului de folosință a bunurilor confiscate transmise spre utilizare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În procesul de reutilizare a bunurilor confiscate în scopuri sociale sau interes public sunt implicate mai multe autorități publice. Implementarea proiectului de lege va fi realizată în baza unei arhitecturi instituționale clar definite, care valorifică structurile existente în cadrul administrației publice și asigură responsabilități funcționale specifice fiecărui actor implicat. Astfel:

- Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale fiind instituția centrală în procesul de evidență, analiză, publicitate și facilitare a utilizării bunurilor confiscate va fi responsabilă de actualizarea permanentă a bazei de date privind bunurile eligibile; publicarea informațiilor relevante pe pagina web; organizarea campaniilor de informare publică; recepționarea și transmiterea cererilor de utilizare către Comisia pentru gestionarea bunurilor confiscate; monitorizarea anuală a modului de utilizare a bunurilor.

- Serviciul Fiscal de Stat va acționa în calitate de executor tehnic al proceselor de preluare, evaluare, înregistrare, administrare și valorificare a bunurilor; gestionare a bunurilor ce nu pot fi utilizate în scopuri sociale, inclusiv cele din coproprietăți.

- Ministerul Finanțelor va gestiona contul special destinat sumelor de bani confiscate și va asigura suplimentarea anuală a bugetelor autorităților și instituțiilor publice beneficiare cu sumele confiscate.

- Comisia pentru gestionarea bunurilor confiscate ca organ colegial instituit prin hotărâre de Guvern, va evalua cererile de utilizare depuse, va decide alocarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public și dispune măsuri de retragere a dreptului de folosință, dacă este cazul.

Pentru aceasta implică capacități necesare:

Competențe: Personal specializat în legislația penală și managementul proiectelor sociale. Reieșind din competențele pe care le dețin fiecare dintre autoritățile respective acestea dețin competențe calificate corespunzătoare.

Resurse Materiale: Platforme digitale pentru gestionarea informațiilor și spații de depozitare pentru bunuri. Conform Hotărârii Guvernului nr. 34/2020 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al bunurilor infracționale indisponibilizate format de Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate”, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale deține Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infracționale indisponibilizate”, precum și anumite spații de depozitare.

Resurse Umane: Formarea echipelor dedicate evaluării și comunicării. Toate autoritățile implicate în acest proces au personal calificat în domeniul lor de competențe pe care le dețin.

Modalitate de Măsurare: Utilizarea indicatorilor precum numărul de bunuri confiscate folosite în scopuri sociale și sumele alocate proiectelor.

Periodicitate: Evaluări trimestriale de progres și un raport anual detaliat al Ministerului Finanțelor privind utilizarea bunurilor și sumelor confiscate.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI